

Zapraszamy do małego eksperymentu myślowego. Pomyśl o swoich dochodach. Spróbuj przewidzieć swoje dochody, w poszczególnych miesiącach albo choć latach na następne pięć lat. Pomyśl o wszystkich możliwych ścieżkach, a robiąc to uwzględnij awanse, podwyżki, zmiany w zatrudnieniu, (potencjalne) okresy bezrobocia i spróbuj zidentyfikować najbardziej prawdopodobne scenariusze. Męczące? A trzeba jeszcze opisać jak prawdopodobne są poszczególne scenariusze...

Procesy dochodowe są najeżone niepewnością. Wystarczająco trudno jest przewidzieć, co wydarzy się w ciągu najbliższych lat, nie mówiąc już o tym, jak prawdopodobieństwo tych możliwych wydarzeń będzie falować w czasie. Nasze badania skupią się właśnie na charakterystyce procesów dochodowych w Polsce i na Litwie z wyjątkowej jakości danych z rejestrów systemów ubezpieczeń społecznych z tych dwóch krajów. Zbadamy, w jakim stopniu procesy te są związane z indywidualnymi cechami poszczególnych osób, a na ile są wynikiem serii losowych (nieprzewidywalnych) wydarzeń. Ponadto planujemy zbadać właściwości tych procesów losowych: na ile są trwałe, jak bardzo zmieniają się w czasie. Wreszcie, idąc krok dalej, zbadamy jakie są konsekwencje tych procesów dla nierówności dochodowych oraz poparcia społecznego dla redystrybucji.

Nasz projekt badawczy jest pomyślany jako seria pięciu powiązanych ze sobą badań naukowych. Projekt ma na celu przedstawienie kompleksowego obrazu tych procesów i ich ewolucji od 2000 roku, aby odkryć względne znaczenie poszczególnych komponentów procesów dochodowych. Scharakteryzujemy procesy dochodowych na poziomie poszczególnych osób, badając także do jakiego stopnia emerytura jest ucieczką przed niepewnością. Na koniec nasz projekt badawczy pyta o postrzeganie nierówności, a konkretnie o to, czy mechanizmy leżące u podstaw rozpiętości dochodów rzutują na to, na ile ona jest akceptowalna dla obywateli oraz jak bardzo motywuje ich do popierania polityk redystrybucyjnych.

Ten projekt badawczy nie zrodził się z czystej intelektualnej ciekawości. Modele makroekonomiczne wykorzystywane do oceny polityk zwykle opierają się na dostępnych szacunkach procesów dochodowych, a ich wnioski zależą od tych danych wejściowych. Zrozumienie tych procesów pomoże stworzyć modele bardziej odpowiednie dla polityki. Ponadto, określając ilościowo znaczenie różnych źródeł nierówności, możemy informować o politykach gospodarczych, które są w stanie lepiej im przeciwdziałać.